

eigenlijk sterk te kort schiet. Mijn vraag is of onderscheidingen in de benadering van allochtonen, zoals Fase die met het oog op het onderwijs bepleit, niet van belang kunnen zijn in pogingen om problemen op de arbeidsmarkt te verkleinen. Met andere woorden: moet culturele verscheidenheid niet structureel als uitgangspunt worden genomen bij het maken van arbeidsparticipatiebeleid?

Hoe dan ook, een wet-BEAA moet ruimte laten. Dat is voor mij een aangelegen punt. Wij moeten er dan ook niet te veel specifieke resultaten van verwachten in de directe zin. In dit verband moet ik zeggen dat het pleidooi om de doelgroepen uit te breiden, bijvoorbeeld met de vluchtelingen in ons land, mij niet zo relevant voorkomt. Vluchtelingenwerk Nederland heeft natuurlijk formeel gelijk met de vraag, of uitsluiting van de vluchtelingen van de doelgroepen van de wet wel strookt met het Vluchtelingenverdrag uit 1951. Ik meen dat dit hiermee formeel op gespannen voet staat. Maar welke betekenis zou toevoeging van de vluchtelingen materieel kunnen hebben? Welke relevantie heeft het ergens in de marge wel of niet toevoegen van een doelgroep überhaupt? De WBEAA vraagt een plan en een periodieke rapportage. Is het aannemelijk dat een ondernemer negatieve publiciteit te duchten heeft wanneer het percentage allochtonen "slechts" gehaald is dank zij vluchtelingen die hij in dienst heeft? Dat lijkt mij erg onaannemelijk. Hoe relevant is het op de scherp van de snede twisten over het wel of niet toevoegen van een doelgroep?

Een instrument dat naar z'n aard globaal werkt – en deze wet is zo'n instrument – moet als zodanig worden beoordeeld. Een mes dat bedoeld is om brood te snijden, moeten wij niet zo scherp willen slijpen als een scheermes. Wat is de mening van de initiatiefnemers hierover?

De bedoelingen van de initiatiefnemers vind ik sympathiek. Maar naar mijn overtuiging hebben zij niet steeds gelukkig gereageerd op de terecht tegen hun voorstel ingebrachte bezwaren. Ik beperk mij tot twee punten. Daarop hoor ik graag een reactie. De initiatiefnemers maken zich volgens mij met een jantje-van-leiden af van de vraag of de WBEAA wel te handhaven is. Zij slaan dan een wat verheven toon

aan en zeggen: "Deze problematiek stijgt" ... "ver uit boven deze wet". De conclusie is dus: laat maat zitten.

En dan ten slotte het kernpunt van de kritiek van de Registratiekamer: het ontbreken van de mogelijkheid voor een werknemer om zich te verzetten tegen vastlegging van gegevens over zijn etnische achtergrond. Zorgvuldigheid ten opzichte van de werkgevers heeft de initiatiefnemers hier geleid, zo stellen zij. Dat is natuurlijk uitstekend. Want je moet er toch niet aan denken dat een werkgever onder kritiek komt te staan omdat zijn werknemers niet willen meewerken aan registratie. Alsof een onwelwillende werkgever – laten wij aannemen dat die er is – een grote groep weigerachtige werknemers niet als een kostelijk geschenk zou verwelkomen! Hij zit met z'n rapportage dan toch altijd goed? Trouwens, is dit hier wel echt relevant? Het probleem zit hem natuurlijk in de mogelijkheid om in bepaalde gevallen etnische gegevens op individuele personen te herleiden. Maar zou een weigering om aan de registratie mee te werken, dan niet evengoed te herleiden zijn? Is er dan niet evengoed een probleem? Wat is dan de winst? Overvragen wij het wetsvoorstel hier en daar niet? Zijn wij het wetsvoorstel niet aan het scherpslijpen, terwijl dit in feite niet overeenstemt met de strekking ervan?

Met belangstelling wacht ik het antwoord van de initiatiefnemers af.

De **voorzitter**: Het woord is nu aan mevrouw Van den Broek-Laman Trip, die haar maidenspeech uitspreekt.

□

Mevrouw **Van den Broek-Laman Trip** (VVD): Voorzitter! Vele buitenlanders zijn de laatste dertig jaar naar ons land gekomen in de hoop hier een menswaardig bestaan te kunnen opbouwen. Zij ontvluchtten de armoede en de uitzichtloze positie in hun land of pasten niet meer in een politiek verscheurd land. Zij zijn hier vroeger terecht hartelijk ontvangen als gastarbeiders. Gelukkig mochten ook hun gezinnen overkomen.

Wij weten allemaal dat het voor een goed leven in ons land van allochtonen essentieel is dat zij kunnen wonen en werken. Het spreken van de Nederlandse taal en een goede vakopleiding zijn

voorwaarden daarvoor. De wet die vandaag aan de orde is, behandelt het onderdeel arbeid voor allochtonen. Het is eigenlijk jammer dat er geen wetsontwerp voor ons ligt dat het probleem van werk voor allochtonen wat meer integraal behandelt. Het is zonneklaar dat het moeilijk is voor allochtonen om werk te vinden zonder goede beheersing van de Nederlandse taal en zonder goede vakkennis. Deze wet begint dus eigenlijk aan het einde.

De doelstelling van deze wet om meer allochtonen aan werk te helpen, wordt door de fractie van de VVD onderschreven. Wij zijn het er ook mee eens dat werkgevers, inclusief de overheid, in dezen verantwoordelijkheid op hun schouders moeten nemen. De vraag die mijn fractie de laatste twee maanden erg bezig heeft gehouden, is of deze wet aan die doelstelling zal kunnen voldoen. Wij hebben daaraan bij de schriftelijke voorbereiding uitgebreid aandacht besteed. Wij behoeven dat vandaag niet allemaal te herhalen. Een element wil ik nog wel even noemen.

Bij de schriftelijke behandeling zijn wij uitvoerig ingegaan op het feit dat het sanctiebeleid niet via de rechter loopt, maar via sociale controle en maatschappelijke druk. Deze beide elementen zullen een centrale rol moeten krijgen bij het bereiken van de doelstelling van deze wet. Zoals uit onze schriftelijke inbreng is gebleken, plaatsen wij daar vraagtekens bij. Wij doen dat nog steeds. Wij hebben ook nog geen duidelijk antwoord gekregen op de vraag wie de vereiste evenredigheid zal meten en wat die evenredigheid precies inhoudt.

Er leven bij mijn fractie ook nog enkele vragen naar aanleiding van de onlangs binnengekomen brieven. Zo is er een brief binnengekomen van het Landelijk bureau racismebestrijding, waarin wordt gepleit voor aanvaarding van de wet zonder de verplichte registratie. Ook de Registratiekamer heeft moeite met de verplichte registratie zonder de mogelijkheid van beroep. Wij hebben dat vanmiddag al eerder gehoord. Ook mijn fractie zou graag de visie van de initiatiefnemers horen op de brief van het Landelijk bureau racismebestrijding.

De brieven van het Bureau vluchtelingenwerk hebben wij met veel belangstelling gelezen. Het pleidooi om ook vluchtelingen onder

de werking van deze wet te laten vallen, riep bij mij de volgende vraag op. Als via de algemene maatregel van bestuur bepaalde groepen worden aangewezen om onder het bereik van deze wet te vallen, schuilt daarin toch levensgroot het gevaar dat anderen, bijvoorbeeld vluchtelingen, zoals in de brief staat, helemaal geen kansen meer krijgen op de arbeidsmarkt? Wat is de visie van de initiatiefnemers hierop?

Hoewel uit eerdere stukken niet helemaal duidelijk was hoe de overheid als werkgever in deze wet paste, bleek dat uit de laatste beantwoording van vragen die door onze fractie waren gesteld. Het is wel degelijk de bedoeling dat ook de overheid onder deze wet valt. Op zichzelf is dat volstrekt logisch. Het recente debat over minderheden in de Tweede Kamer toonde duidelijk aan dat ook bij de overheid de gestelde doeleinden om minderheden aan het werk te krijgen absoluut niet gehaald worden. Wij maken ons echter wat zorgen over de vraag hoe dat nu geregeld moet worden. Terecht laten de initiatiefnemers de uitwerking over aan de minister. Er moet bij de initiatiefnemers wel enig zicht op zijn hoe een en ander in de praktijk geregeld moet worden. Het gaat immers om grote aantallen. Ik noem de gemeenten, de politie, de ziekenhuizen, het onderwijs en niet te vergeten de ministeries. Wij zien het al voor ons dat zij allemaal hun werkplannen bij de Kamers van Koophandel neerleggen. Dat lijkt ons erg ingewikkeld.

De vraag over de uitvoerbaarheid van alle taken die deze wet werkgevers oplegt, is vanmiddag al eerder aan de orde geweest. Wij ontvingen vandaag de uitslag van een peiling van het KNOV onder bijna duizend middelgrote bedrijven. Het KNOV constateert daarin dat de animo van ondernemers om extra inspanningen te leveren minder zal worden. Zij zeggen niet dat die nihil zal worden, maar dat die minder zal worden. In de peiling wordt aangegeven dat zij de laatste jaren daarin op eigen initiatief erg actief bezig zijn geweest en dat het nu toch wel erg moeilijk wordt om deze wet uit te voeren. Ook een recente brief van het VNO geeft nog eens duidelijk aan dat met de invoering van deze wet enorme bedragen en heel veel papierwerk zijn gemoeid. Mevrouw Soetenhorst sprak over 2,5 mln. aan eenmalige

invoeringskosten. Volgens mijn gegevens is dat bedrag 236 mln.

Ik wil ook de visie van de initiatiefnemers hierover graag horen, zeker nu de economische toestand in ons land niet erg rooskleurig is te noemen. Het is dus heel belangrijk dat bedrijven überhaupt kunnen blijven bestaan. Het is de vraag of zij met deze extra belasting niet in de financiële problemen komen.

Voordat ik eindig, wil ik een opmerking maken in de richting van de heer Pitstra. Het mag dan vandaag mijn maidenspeech zijn, maar ik heb geen enkele behoefte om belerend te worden toegesproken door de heer Pitstra over hoe de VVD-fractie dient te stemmen. Dat kunnen de leden van de VVD-fractie buitengewoon goed zelf bepalen.

Mijnheer de voorzitter! Laat ik tot slot nog eens duidelijk zeggen dat er geen verschil van mening is met de initiatiefnemers over de bittere noodzaak om allochtonen aan een baan te helpen. De doelstelling van de wet is ons sympathiek. De cruciale vraag blijft: "Heiligt het doel dit middel?" Wij wachten met belangstelling de beantwoording van de initiatiefnemers af.

De voorzitter: Naar een oude gewoonte wil ik u als eerste feliciteren met deze maidenspeech. U heeft ter verklaring van uw loopbaan tot nu toe zelf een keer gezegd dat je bij uitstek met kinderpsychologie ver kunt komen. Misschien vinden enkelen aan de overzijde – nu zo ruim vertegenwoordigd aan de regeringstafel – dat je alleen met kinderpsychologie in de Eerste Kamer ver komt. Die zouden miskennen dat u vele bestuurlijke ervaringen meebrengt vanuit het openbaar bestuur en vanuit particuliere organisaties. Daarvan heeft u in deze maidenspeech ook blijk gegeven. Daarin wees u de overheid zelf op haar plichten en schuwde u ook het debat met de medeleden – zij het, heel kort – niet. Ik feliciteer u met deze maidenspeech.

De beraadslaging wordt geschorst.

De voorzitter: Het antwoord van de regering en de initiatiefnemers, de replieken en de duplieken zullen plaatsvinden na de behandeling van de wetsvoorstellen 23400-III en

23273. Ik schat dat dit tegen kwart voor vier het geval kan zijn.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Aan de orde is de behandeling van de wetsvoorstellen:

- **Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van hoofdstuk III (Ministerie van Algemene Zaken) voor het jaar 1994 (23400-III);**

- **Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van hoofdstuk III (Ministerie van Algemene Zaken) voor het jaar 1992 (Slotwet/rekening) (23273).**

De beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **Postma** (CDA): Mijnheer de voorzitter. Ik zal alleen spreken over de begroting voor 1994 en ik begin met enkele citaten uit de behandeling van de begroting van Algemene Zaken voor het jaar 1990 in de Eerste Kamer.

Het eerste citaat is: "Mijnheer de voorzitter! Vervolgens kom ik te spreken over de positie van het Nederlands in verband met de economie. Op het eerste gezicht lijkt daartussen geen enkel verband te bestaan." Het tweede citaat: "De minachting van Nederlandse ministers en staatssecretarissen voor het Nederlands wordt in de Vlaamse kwaliteitskrant De Standaard breed uitgemeten. Dat berokkent ons economisch nadeel, bijvoorbeeld wanneer wij met de Vlaamse regering moeten onderhandelen over het TGV-tracé in Vlaanderen." En even verder staat "dat de Vlaamse regering heel goed weet, wat de houding van de Nederlandse regering ten opzichte van de Nederlandse taal in Europees verband is geweest, zodat het economisch nadelig en niet voordelig is". Het derde citaat: "De volgende aanbeveling is handhaving op Europees niveau van het Nederlands als officiële taal en werktal." En in dit verband heb ik in dezelfde vergadering ook nog gezegd dat men in de Nederlandse christen-democratie kennelijk ook niet in staat is, problemen op het gebied van taal en economie door middel van theoretische reflectie te